

دیپلماسی اجبار

راهبرد فشار حداکثری آمریکا برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران

بررسی اسناد راهبردی امنیتی آمریکا از ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹

تهیه و تدوین:

دکتر عبدالله مرادی

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

تهران - ۱۳۹۸

سرشناسه	مرادی، عبدالله، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	دیپلماسی اجبار : راهبرد فشار حداکثری آمریکا برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران... / تهیه و تألیف عبدالله مرادی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۸۷ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۳۵۰-۸۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص: ۱۶۹ - ۱۷۷.
عنوان دیگر	راهبرد فشار حداکثری آمریکا برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران...
موضوع	ایالات متحده -- روابط خارجی -- ایران
موضوع	United States -- Foreign relations -- Iran
موضوع	تراسپ، دونالد، ۱۹۴۶ - م.
موضوع	Trump, Donald
شناسه افزود	دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی
رده بندی کنگره	E۱۸۱
رده بندی دیویی	۳۲۷/۷۳۰۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۶۲۲

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

نویسنده: دکتر عبدالله مرادی
 ویراستار ادبی: مهدی یوسفی، اکبر بتونی
 ناظر ویراستار: مهران غلامیان
 صفحه آرا: حامد آریانی
 طراح جلد: زهرا مهدوی
 نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۸
 ناشر: انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه -
 قیمت: ۳۶۰۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی
 مرکز انتشارات راهبردی

نشانی انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،
 دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی
 نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳

سخن ناشر

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی با هدف نهادینه سازی مرجعیت علمی در توسعه مفاهیم، گفتمان و تفکر راهبردی در کشور و بهره گیری از بنیان ها و نظریه های بومی، درصدد تدوین و ارایه راهبردهای تعالی بخش، علمی و تخصصی می باشد.

این دانشگاه و پژوهشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه مسائل راهبردی است که از بدو تشکیل و در دگردیسی و بازطراحی سازمانی پس از انقلاب شکوهمند اسلامی به منظور آدرس سازی در تراز انقلاب اسلامی در سطوح مدیران عالی کشوری و لشکری مکلف بوده و والیفه خطیر خود در جهت تربیت و آموزش فرماندهان و مدیران عالی رتبه کشور را سرلوحه تمامی برنامه ها قرار داده است.

اهمیت این امر هنگامی نمود بیشتری می نماید که ناظر ژرف و آینده پژوهانه به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه بین الملل، لزوم داشتن چنین کانونی برای به هنگام نگاه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی کاملاً ملموس خواهد بود. از سوی دیگر چشم انداز ایجاد تمدنی بزرگ موجب می شود تا این تلاش و تعهد سبب ترغیب سازمان هایی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه ها و فعالیت های خود نیازمند راهبردهای تخصصی و علمی منبعث از گفتمان و تفکر راهبردی این دانشگاه و پژوهشگاه باشند. با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع

ادبیات راهبردی در این دانشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم دفاعی راهبردی و دانش‌آموختگان است، نمایان می‌گردد.

در این راستا مرکز انتشارات راهبردی دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی در سه حوزه مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه‌ها و در چارچوب اهداف و مفاهیم عالی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تأثیر رهبر معظم رهبری و فرماندهی کل قوا حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) سعی در انتقال مفاهیم و آموزه‌های خود به سطوح مختلف مدیران و ارکان جامعه داشته و این بستر دست‌های پرتوانی را که نیل به این اهداف را تسهیل می‌نمایند، به گرمی می‌فشارد.

و ما و فیکما الا بالله علیه توکلنا و الیه نئیب
دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

فهرست مطالب

فصل اول: روندهای تاریخی و الگوهای تخصصی آمریکا علیه جمهوری اسلامی	۱۷
۱. ریشه‌های تخصص آمریکا با جمهوری اسلامی ایران	۱۹
۱-۱. سطح تحلیل ملی: پایان وابستگی و دست‌نشان‌دگی	۱۹
۱-۲. سطح تحلیل منطقه‌ای: تعارض منافع	۲۰
۱-۳. سطح تحلیل بین‌المللی: تضعیف نظام سلطه و هزموئی آمریکا	۲۲
۱-۴. سطح تحلیل تمدنی: تعارض هویتی	۲۴
۲. الگوهای رفتار ۴۰ ساله تخصصی آمریکا	۲۷
۲-۱. الگوی «نار: سخت و تقابل نظامی»	۲۷
۲-۲. الگوی رفتاری مبتنی بر «ار: دو جانبه و تحریم اقتصادی»	۲۸
۲-۳. الگوی براندازی «نر» و پیرویه انقلاب رنگی	۲۹
۲-۴. قدرت هوشمند و مهارت «نریو» دیپ ماسی اجبار	۳۴
فصل دوم: منطق، اهداف و روش‌های سیاست خارجی آمریکا در دولت ترامپ	۴۳
۱. اسناد راهبردی و جهت‌گیری کلان در سلسله‌های خارجی آمریکا	۴۵
۱-۱. متغیرهای ساختاری و کارگزاری	۴۵
۱-۲. جایگاه اسناد کلان در سیاست خارجی	۴۷
۲. اسناد راهبردی در دولت ترامپ ۲۰۱۷ م تا ۲۰۱۹ م	۴۸
۲-۱. معرفی اسناد	۴۹
الف: سند «راهبرد امنیت ملی» ۲۰۱۷ م	۴۹
ب: سند «راهبرد دفاع ملی» ۲۰۱۸ م	۵۰
ج: سند «بازبینی وضعیت هسته‌ای» ۲۰۱۸ م	۵۰
د: سند «مبارزه با تروریسم» ۲۰۱۸ م	۵۱
ه: سند «برآورد تهدید جهانی» ۲۰۱۹ م	۵۱
و: «بازنگری دفاع موشکی» ۲۰۱۹ م	۵۳
۲-۲. اولویت‌ها و اهداف کلان مندرج در اسناد	۵۴
الف: اهداف کلان	۵۴
ب: اولویت تهدیدات	۵۴
۳. ساخت غیررسمی قدرت: نقش اندیشکده‌ها و جریان‌های فکری	۵۷
۳-۱. نقش اندیشکده‌ها در تصمیم‌سازی‌های سیاست خارجی	۵۷

۵۹	۳-۲. اندیشکده‌ها و جریانهای فکری مؤثر بر دولت ترامپ.....
۶۰	الف: بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها.....
۶۱	ب: بنیاد هریتیج.....
۶۲	ج: اندیشکده‌های راست محافظه‌کار.....
۶۳	۴. ایده بنیادین و منطق رفتاری دولت ترامپ.....
۶۴	۴-۱. شعار اول آمریکا.....
۶۴	۴-۲. اصول بنیادین.....
۶۴	الف: یک مانده‌گرایی.....
۶۵	ب: رانز و تئوری.....
۶۶	ج: واقع‌گرایی اصولی.....
۶۷	د: مداخله‌گری غیرمستقیم.....
۶۸	۴-۳. منطق رفتاری.....
۶۸	الف: خروج از توافقات پانجانبه.....
۶۸	ب: تجارت امنیت.....
۶۹	ج: صلح از طریق قدرت.....
۷۰	د: کنشگر دیوانه.....
۷۳	فصل سوم: ایران در متن اسناد راهبردی و ادراک بین‌الاذهانی آمریکا.....
۷۵	۱. ادراک بین‌الاذهانی مبتنی بر دشمنی.....
۷۶	۱-۱. تهدیدات ایران مندرج در اسناد راهبردی.....
۷۸	۱-۲. کمک به تروریسم بین‌المللی.....
۸۱	۱-۳. نفوذ و بی‌ثبات‌سازی منطقه‌ای.....
۸۴	۱-۴. توانمندی‌های هسته‌ای ایران.....
۸۶	۱-۵. توسعه قابلیت‌های موشکی.....
۸۹	۱-۶. وزن تهدیدات ایران در اسناد راهبردی.....
۹۰	۲. اجماع نظر درباره لزوم اتخاذ راهبردی جامع در مقابل ایران.....
۹۰	۲-۱. لزوم پرداختن به تمامی تهدیدات ایران.....
۹۲	۲-۲. اتفاق نظر بر کاربست سیاسی فشار و تحریم.....
۹۳	۲-۳. تفاوت نگرش درباره برجام.....
۹۶	۳. راهبرد جامع برای مقابله با ایران.....

۳-۱. راهبرد فشار حداکثری.....	۹۷
۳-۲. راهبرد پس‌راندن.....	۱۰۱
۳-۳. شوروی‌کنازی از جمهوری اسلامی.....	۱۰۳
۴. هدف‌گذاری حداکثری براندازی و هدف‌گذاری حداقلی تغییر رفتار.....	۱۰۸
فصل چهارم: مؤلفه‌های راهبرد «فشار حداکثری» معطوف به براندازی.....	۱۱۳
۱. سیاست براندازی.....	۱۱۵
۲. محدودسازی شدید و ائتلاف‌سازی منطقه‌ای.....	۱۱۶
۲-۱. سیاست منطقه‌ای آمریکا در غرب آسیا.....	۱۱۶
۲-۲. محدودسازی ایران با تشکیل ائتلاف نظامی.....	۱۲۰
۲-۳. بازیگران در ائتلاف ضد ایرانی.....	۱۲۲
۲-۴. ضربه به جبهه مقاومت.....	۱۲۵
۲-۵. اقدامات عملی در جهت محدودسازی ایران.....	۱۲۶
۳. اجماع بین‌المللی برای انزوای ایران.....	۱۲۸
۳-۱. بازگشایی پرونده هسته‌ای (مطالعات ادعایی).....	۱۲۸
۳-۲. پررنگ‌کردن تهدید هسته‌ای.....	۱۲۹
۳-۳. اعمال رژیم‌های محدودساز موشکی.....	۱۳۱
۳-۴. اتهام در زمینه سلاح‌های شیمیایی.....	۱۳۳
۴. تحریم‌های اقتصادی فزاینده.....	۱۳۵
۴-۱. حوزه‌ها و سطوح اعمال تحریم.....	۱۳۵
۴-۲. فشار به مردم و تخریب سرمایه اجتماعی نظام.....	۱۳۷
۴-۳. تضعیف سیاست منطقه‌ای.....	۱۳۸
۴-۴. تخریب روابط اقتصادی خارجی.....	۱۴۰
۵. بی‌ثبات‌سازی داخلی با تأکید بر عملیات روانی و شورش اجتماعی.....	۱۴۱
۵-۱. هراس و شرطی‌سازی از اعمال تحریم.....	۱۴۲
۵-۲. نارضایتی عمومی و تضعیف حاکمیت.....	۱۴۲
۵-۳. مؤلفه‌های عملیات روانی مبتنی بر «ترسیم فاجعه».....	۱۴۴
۵-۴. تبدیل نارضایتی به اعتراض اجتماعی.....	۱۴۹
۶. تهدید نظامی و حمایت از تروریسم ضد انقلاب.....	۱۵۰
۶-۱. بالابردن هراس از جنگ و احتمال جنگ محدود.....	۱۵۰

۱۵۳	۶-۲. کشاندن درگیری به درون: تروریسم ضد انقلاب
۱۵۶	۷. دوگانه‌سازی در ساخت درونی کشور
۱۵۶	۷-۱. جهت‌دهی به انتخابات‌ها
۱۵۸	۷-۲. بازنمایی از حاکمیت دوگانه
۱۵۹	۷-۳. تضعیف نهادهای انقلابی
۱۶۱	جمع‌بندی پایانی
۱۶۹	منابع و مآخذ
۱۷۱	منابع فارسی
۱۷۷	منابع انگلیسی

مقدمه

انقلاب اسلامی از بدو پیروزی یک الگوی هویتی و ارزشی معارض با نظام لیبرال دموکراسی به شمار آمده است، چه اینکه با پایان بخشی به یک حکومت وابسته به استعمار خارجی در ایران، منادی استقلال و حق تعیین سرنوشت ملت ها برای ایجاد نظام های سیاسی مبتنی بر مردم سالاری بوده است. بر همین اساس نیز جمهوری اسلامی ایران، از منظر ایالات متحده آمریکا به مثابه یک تهدید مؤثر به شمار آمده است. به همین جهت همواره طیف از سیاست های تخصیص آمیز از «براندازی» تا «سیاست مهار» در دستور کار آمریکا قرار داشته که البته در مقاطعی با رویکرد سخت نظامی، مانند جنگ تحمیلی و در مقاطعی نیز با استفاده از دیپلماسی، براندازی نرم پیگیری شده است. پس از توافق هسته ای «برجام» نیز ایالات متحده با روند سیاسی و سیاست های مبتنی بر مهار، تغییر رفتار و براندازی نظام جمهوری اسلامی ادامه داد. به این امر، نشانگر ساختاری شدن دشمنی با ایران در سطوح تصمیم گیری و تصمیم سازی و شگفتی است. واقعیت آن است که در طول چهار سال گذشته انقلاب اسلامی با روی کار آمدن دولت های مختلف از احزاب «دموکرات» و «جمهوری خواه» در آمریکا همواره دشمنی با جمهوری اسلامی ایران به اشکال مختلف تداوم یافته است. به گونه ای که بهره گیری از قدرت نظامی، نفوذ سیاسی، مداخله جویی و تحریم اقتصادی، از جمله الگوهای رفتاری رفتاری بوده اند که در طول چهار دهه گذشته از سوی آمریکا، بر ملت ایران تحمیل شده است. بر همین اساس آنچه در این پژوهش به عنوان هدف مد نظر قرار دارد این است که «راهبرد کلان آمریکا در دوره ترامپ مقابل جمهوری اسلامی، اعم از: هدف گذاری، شیوه های کنش و سیاست های اجرایی تبیین گردد». چه اینکه با روی کار آمدن دولت «دونالد ترامپ» در آمریکا و رویکرد تخصیص آمیز آن علیه جمهوری اسلامی ایران، منابع علمی اندکی در تبیین اهداف و سیاست خارجی آمریکا تولید شده اند که مبتنی بر مستندات پژوهشی، گویای جهت گیری های سیاست خارجی ترامپ به ویژه علیه جمهوری اسلامی ایران باشند. بر همین اساس پژوهش پیش رو تلاشی برای شفاف نمودن رویکردهای آمریکا در عرصه سیاست بین الملل و به ویژه

در مقابله با جمهوری اسلامی ایران، بر مبنای اسناد راهبردی امنیتی دولت آمریکا و پیشنهادات سیاسی اندیشکده‌های اطلاعاتی مؤثر است.

بر همین اساس فصل اول این پژوهش با عنوان «روندهای تاریخی و الگوهای تخصصی آمریکا علیه جمهوری اسلامی» به تبیین ریشه‌های دشمنی آمریکا با ایران و الگوهای تخصصی از جنگ تحمیلی تا انقلاب رنگی و سپس تحریم‌های هوشمند می‌پردازد؛ زیرا فراتر از تداوم اصل دشمنی، چگونگی اعمال دشمنی و حوزه‌های تمرکز دشمن می‌تواند در دولت‌ها مختلف با گرایش سیاسی خاص هر یک، متفاوت باشد.

فصل دوم پژوهش با عنوان «منطق، اهداف و روش‌های سیاست خارجی آمریکا در دولت ترامپ» بر این موضوع متمرکز است که اصولاً دولت ترامپ از کدام منظر ایدئولوژیک به ترسعه سیاست بین‌الملل می‌نگرد و الگوهای رفتاری کلان آن در سیاست خارجی کدام است؟ به همین دلیل در این فصل، برای فهم الگوی رفتاری دولت ترامپ تلاش می‌گردد تا از طریق بررسی اسناد راهبردی سیاست خارجی و خط مشی امنیتی آمریکا در خلال سال‌های ۲۰۱۷ م تا ۲۰۱۹ م، مؤلفه‌های کلان سیاست آمریکا استخراج و از طریق تحلیل نظرات اندیشکده‌های اطلاعاتی ه‌سو و مؤثر بر سیاست‌گذاری‌های دولت ترامپ، مؤلفه‌های اجرایی سیاست‌های آمریکا آشکار گردد؛ بنابراین ضمن بررسی شش سند راهبردی منتشرشده در دولت ترامپ، مانند «راهبرد امنیت ملی» ۲۰۱۷ م و... بر گزارش‌های مراکزی چون: «بنیاد دفاع از دموکراسی»، «بنیاد هریتیج» به‌عنوان اندیشکده‌های مؤثر بر سیاست‌های ترامپ و نیز اندیشکده‌های «مجلس دوحزبی؛ نظیر «بروکینگز»، «مطالعات راهبردی و بین‌المللی»، «شورای روابط خارجی» و... نیز تمرکز صورت گرفته است.

«ایران در متن اسناد راهبردی و ادراک بین‌الذهانی آمریکا» عنوان فصل سوم است. دغدغه اصلی این فصل آن است که بر مبنای یافته‌های فصل دوم، چارچوب راهبرد دولت ترامپ در مقابل جمهوری اسلامی ایران ارائه گردد. در این فصل ضمن تبیین ادراک موجود، راهبرد کلان آمریکا در مقابل ایران تشریح می‌شود و تفاوت‌های سیاست‌گذاری در

این زمینه نیز مورد اشاره قرار می‌گیرد و در نهایت ضمن مفهوم‌سازی سه‌گانه از راهبرد کلان آمریکا (فشار حداکثری، پس‌راندن و شوروی‌سازی)، هدف‌گذاری حداکثری و حداقلی آن در مقابل جمهوری اسلامی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

با توجه به تبیین راهبرد کلان در فصل پیشین، فصل چهارم با عنوان «مؤلفه‌های راهبرد فشار حداکثری معطوف به براندازی»، به تشریح مؤلفه‌های راهبردی و سیاست‌های اجرایی آمریکا مقابل جمهوری اسلامی ایران اختصاص یافته است. در این فصل ابعاد اجرای راهبرد آمریکا با توجه به سیاست‌های اتخاذشده و راهبردهای پیشنهادی در اسناد راهبردی ۲۰۱۷ م تا ۲۰۱۹ م و نظرات اندیشکده‌های اطلاعاتی به تفصیل مورد بحث قرار می‌گیرد.